

آفت خطرناک و ویرانگر خانواده و اجتماع

نویسنده: دکتر رضا مظلومان استاد دانشگاه تهران

در مورد الکل کتابهای فراوانی نوشته شده و تحقیقات بیشماری بعمل آمده است که در آنها مضرات و آسیبهای این آفت بزرگ بخوبی بیان شده است. امروز کلیه محققان و جرم‌شناسان معتقدند که الکل مسئول تعداد

یکی از خطرناک‌ترین آفتهای اجتماعی الکل است که از عوامل اصلی جرائم گوناگون و بیماریهای مختلف محسوب میشود. در اصطلاح است که میگویند زمانی که الکل وارد میشود عقل بیرون میرود.

زیادی از جرائم و بلکه جنایات مدهش
 میباشد زیرا آنرا بوسیله بررسیها و آمار بخوبی
 اثبات کردهاند. الکل روی فکر، اندیشه،
 روان، جسم، رفتار و اعمال افراد اثرات
 بسیار نامطلوبی میگذارد و آنها را از حالت
 عادی خارج میکند. این پدیده ضداجتماعی
 و منحوس آفت شعور، منزل و اراده است
 و اعمال مغزی انسان مست را فلج میسازد
 و او را بصورت موجود اولیه درسی آورد،
 توقف قدرت عقل یا تباهی قوه درک و تمیز
 یابجو آنها که توسط الکل صورت میگیرد
 باعث میشود که اعمال ارادی نباشد، شرم
 و حیا از میان برود، فراموشی تمام وجود را
 بگیرد و در نتیجه ارتکاب اعمال خشن،
 ستیزه جویانه، شنیع و ضداجتماعی در نزد
 افراد مست حالت عادی پیدا میکند، تجاوزات
 بزور و عنف، سوء قصد های مختلف اخلاقی،
 جنایات وحشتناک، تعرضات گوناگون،
 حوادث زانندگی و ... همه متعاقب استعمال
 مشروبات الکلی بوقوع پیوندد.
 بر حسب مطالعاتی که فابر Fabre و
 گواژینی Guagini انجام دادهاند باثبات
 رساندهاند که اگر الکل مصرف شده از حد
 معینی تجاوز نماید حوادث و ناراحتیهای
 گوناگونی را بوجود می آورد. این دو محقق
 مصرف الکل را در یک لیتر خون بطریق
 ذیل خلاصه کردهاند:

۱ - اگر الکل مصرف شده نیم گرم در
 یک لیتر خون باشد، الکل تأثیر چندانی
 ندارد.

۲ - اگر الکل مصرف شده نیم تا یک گرم
 در یک لیتر خون باشد الکل در ایجاد حوادث
 نقش مؤثری دارد.

۳ - اگر الکل مصرف شده از یک تا

۱ تا ۲ گرم در یک لیتر خون باشد اغتشاشات
 شدید در اعصاب پدید می آید و آنچنان
 مستی ایجاد میکند که احتیاج باسراحت
 خواهد بود.

۴ - نزد ۰.۵٪ از افراد این حالت مستی
 که در آنها آن جنان وضع غیرعادی بوجود
 آورده است که احتیاج باسراحت ضرورت
 کامل پیدا کرده بخوبی مشاهده شده است.
 ۵ - بالاتر از ۳ گرم در یک لیتر خون،
 مستی و بی خبری کامل است.

ژلینک Jellinek حالت بیولژی واجتماعی
 فردی را که بتدریج الکلی میشود بصورت
 ذیل در سنین مختلف نشان میدهد.
 - در سن ۱۸ یا ۱۹ سالگی: اولین
 مستی.

- در سن ۲۳ سالگی: فرد بتوشیدن مشروب
 سخت علاقه مند میشود و بطور مرتب آنسرا
 مینوشد.

- در سن ۲۵ سالگی: اولین نشانه های
 بیماری از جمله فراموشی و از دست دادن
 حافظه و هوش، تظاهر پیدا میکند.

- در سن ۲۷ سالگی: مشروب خوار مبتلایه
 ناراحتیهای میشود که آغاز رنج بردن اوست.
 اغتشاشات مغزی و اختلالات بدنی در او رشد
 میکند و عدم توانائی در کنترل اعمال رو
 بتوسعه میگذارد، در این دوره فرد سعی دارد
 تا اعمال غیرعقلانه و نابخردانه ای که
 مرتکب میشود بطریقی توجیه کند.

- در سن ۲۸ سالگی: فرد احساس میکند
 که شدیداً احتیاج دارد که صبح ها نرسز
 سری به مشروب بزند، از این هنگام بعد
 است که کوشش خود را در یافتن یک همراه
 و یک دوست مشروب خوار بکار میبرد و بالتیجه
 بیشتر وقت خود را در کنار آنان میگذارد.

- درس ۳. سالگی : بعد از آنکه فردیک دوره نسبتاً آراسی را که کمتر عدم تطابق با اجتماع و ناسازگاری در او پیشتر میخورد گذراند دوران ناسازگاریش آغاز میشود . در این مرحله معتاد ترجیح میدهد و بیشتر در انزوا بسر میبرد . او در برابر محیط اجتماعی و افراد خود را معترض و سنجاو نشان میدهد زیرا حالت اولیه در او بیدار میشود و رو بر شد میگذارد . در این سن مستی هدف کلی فرد قرار میگیرد . اواز هر موقعیتی استفاده میکند تا با نوشیدن الکل ، این حالت را در خود پدید آورد .

- درس ۳ سالگی : الکل تمام وجود را فرا میگیرد ، اختلالات جسمانی و روانی فرد را مجبور میکند تا بیزشک روی آورد و بدینسان متوسل شود .

ژلینک میافزاید برای آنکه فرد الکی بحالت وضع ناپهنجار خود پی برد و اعتیاد را یکی از خود دور نماید بیک دربان نجسازه بسیار جدی احتیاج دارد .

اثرات اجتماعی و بیولوژی مستقیم و غیر مستقیم الکل

باتوجه به آنچه که ذکر شد میتوان نتیجه گرفت که الکل از بک سو دارای اثرات بسیار زیان بخش اجتماعی است زیرا جامعه را بسوی فساد و تباهی و انحرافات خرافی سوق میدهد و از سوی دیگر با اثرات سوء بیولوژی که دارد نسلهای بعد را بکلی نابود میسازد .

برای بیان اثرات شوم الکل بی مناسبت نیست که به تجزیه و تحلیلی که دکتر کارانیکا : Dr. Demetre karanika از نقطه نظر اثرات اجتماعی مستقیم و غیر مستقیم از بک طرف و اثرات بیولوژی مستقیم و غیر

مستقیم آن از طرف دیگر بعمل آورده است اشاره شود .

دکتر دستر کارانیکا مینویسد :

۱ - اثرات اجتماعی مستقیم الکلیسم هر بزکاری بوسیله مستی ظاهر میشود . بسیاری از جرائم مانند ضرب و جرح ، قتل و سایر جنایات که بطور روزمره اتفاق میافتد فقط از انفجار روانی لحظه ای بوجود آمده است .

۲ - اثرات اجتماعی غیر مستقیم الکلیسم روی بزکاری مربوط بسقوط اجتماعی صرف کننده الکل است معتاد بعلت اعتیادی که دارد نه تنها به نار ، یخانواده ووظایف اجتماعی خود لطمه میزند بلکه بتدریج عنصری ضد اجتماعی نیز میشود که بیخاطر تهیه پول برای فراهم کردن الکل سوردنیاز و جواب مساعد دادن باعتبار خود از اقدام بهیچ عملی روگردانی نمی کند ، معتاد حتی علیه خانواده خود مرتکب جرم میشود .

۳ - اثرات بیولوژی مستقیم الکلیسم روی بزکاری بوسیله وراثت صورت میگیرد زیرا الکلیسم معایب و صدمات بیولوژی فسر واثی ایجاد میکند که بوجود آورنده سرشتهای ناسالم و تباه شده میباشد .

فرزندان افراد الکی در برابر مشکلات ضعیفند و توانایی بدوش کشیدن بار سنگین مبارزه با آنها را در جماع ندارند .

الف اثرات اجتماعی مستقیم و غیر مستقیم الکل

۱ - الکل وراثش برخانواد : یکی از اثرات بسیار شوم الکل ، صدمات بی دربی است که به بیکر خانواد و وارد میسازد این لظسات گاه بقدری شدید میباشد که بعواقب

آنچنان نافرجامی منتهی میشود که راه هرگونه جبران را مسدود مینماید .

الکل تمام سرمایه خانواده را می بلعد ، هزینه زندگی را بالا می برد ، سطح زندگی را پائین می آورد ، احتیاجات خانواده را افزایش میدهد و قدرت و امکان برآوردن خواسته ها و تأمین حوایج را از بین میبرد . باعث از هم پاشیدگی کانون خانواده میشود ، انحرافات اخلاقی و تباهی ایجاد میکند تعلیم و تربیت را از بین میبرد آینده کودکان را به خطر میندازد و آنان را براه بزهکاری میراند و بالاخره به پرخاشگری ، خشونت و ضرب و جرح در محیط خانواده جان میدهد .

I - الکل و سرمایه خانواده

اولین اثر الکل ، بلعیدن سرمایه خانواده الکلی است زیرا افراد الکلی مجبورند مقداری از سرمایه خانواده را که باید در راه رفاه حال اعضا و بالا بردن سطح زندگی آنان بکار رود ، برای خرید الکل مورد نیاز اختصاص دهند .

بدیهی است اگر وضع اقتصادی خانواده الکلی در حدی متوسط باشد هزینه مصرفی برای خرید الکل باعث میشود که شرایط نامطلوب اقتصادی در این خانواده فراهم شود و اگر تنگدستی و فقر در خانواده مسلط باشد هدر شدن مقداری از سرمایه در راه خرید الکل باعث بدبختی و بیچارگی کامل میگردد . خسارات اقتصادی وارده بوسیله خرجهای گزاف برای خرید الکل باعث میشود که در چنین خانواده هایی نه تنها هیچگاه خواسته ها و نیازها برآورده نگردد و احتیاجات مرتفع نشود بلکه روز بروز هم قدرت برآوردن اولیه ترین حوائج هم رویکاهش گذارد و فرود بختی بیشتر گسترش یابد .

اثرات مستقیم لطمات الکل در خانواده ، فقدان توانائی لازم برای فراهم کردن وسایل تعلیم و تربیت کودک کاست .

II - از هم پاشیدگی خانوادگی :

بحران اقتصادی در خانواده باعث میشود که همه اعضا در ناراحتی کامل بسر برند و بالاخص از نظر اعصاب تا سرحد بیماری پیش روند ، بهمین جهت در چنین محیط یا معمولاً بحث و گفتگو و مجادله و پرخاش و بالاخره نزاع و زدو خورد میان زن و شوهر فراوانست زیرا زن با خرجی که از شوهر دریافت میکند قادر به تأمین حوائج خانواده و اداره اعضا نمیشود و از همسر مطالبه خرجی بیشتر میکند و از طرفی شوهر که احتیاج بپرم به مبلغی دارد که الکل مصرفیش را تأمین نماید از پرداخت بیشتر سرباز میزند نتیجتاً مجادلات روز و شب ادامه می یابد و آنقدر باعث آزار و ناراحتی زن میشود که ممکنست شوهر و فرزندان را ترک کند و خود را از رنجی که بآن دچار شده است برهاند .

III - خشونت و جرم

لگال مینویسد که معتادان به الکل موجوداتی پرخاشگرو خشنند و اطرافیان وزن و بچه خود را همیشه مورد آزار قرار میدهند . این افراد بعلت بی اختیاری حرکات و فقدان توانائی کنترل اعمال که سرچشمه آدمکشها و سایر جنایاتست گاه مرتکب قتل زن و بچه خود نیز میشوند .

آنچه را که لگال بیان میکند یک واقیعت کامل است زیرا همانطور که اشاره شده است الکلیها پس از صرف الکل غالباً همه صفات انسانی را از دست میدهند و بصورت موجوداتی بیرحم و سنگدل درمی آیند بهمین جهت قادر به تحمل هیچگونه اعتراض و انتقاد از ناحیه هیچکس نمیباشند

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

در برابر هر گفته و عملی واکنشی بسیار شدید وحاد از خود نشان میدهند . این واکنشها ستأسفانه غالباً بعواقب شومی منجر میشود که غیرقابل جبران است .

این واکنشهاست که در زیر دست و پایی ن و پدران مست جان سپرده اند بسیارند ن مستی که حتی برخی اقوام خود را از بین برده یا شدیداً مضروب و مجروح کرده اند، رقم بزرگی را تشکیل میدهند .

واقعۀ ذیل این اسر را بخوبی اثبات میکند: زنی که دامادش شبها مست بخانه میآمد با ساطور او را بشدت مجروح کرد و روانه بیمارستان نمود .

ضمناً ناگفته نماند که گاهی اقوام و خویشان ، افراد مست را مورد ضرب و جرح قرار میدهند یا حتی بقتل میرسانند زیرا اعمال مستان زمانی باعث لبریز شدن کاسه صبر دیگران میشود که بالنتیجه واکنش درآنان

«صغری» که داماد ۲۲ ساله اش را بنام منصور از ناحیه شکم مجروح کرده بود بمأموران گفت : *

داماد هر شب مست بخانه میآمد ، هر بار که خواسته ایم این عمل را ترک کند بامانزاع پرداخته است ، دیشب هم منصور

مست بخانه آمد و ناگهان بطرف زنش ، صدیقه حمله کرد تا او را بزند، صدیقه باطاق ماپناه آورد اما منصور که بشدت مست بود داخل اتاق شد و بزدن صدیقه ادامه داد ، من از او خواستم که دست از سرش بردارد اما منصور بطرف من حمله کرد و من هم ساطوری را که در کنار اطاق بود برداشتم و او را مجروح کردم .
مالیگناک مینویسد :

یکی از خصوصیات مردان مست ، حسادت بیش از حد آنها نسبت به زنانشان میباشد بطوریکه بکلیه اعمال و رفتار زنهای خانواده با دیده سوءظن مینگرند مثلاً اگر زن از خانه خارج شود این توهم برای آنان حاصل میشود که در خارج از منزل با کسی سروسری دارد و خروج او از خانه برای رفتن به محل ملاقات است و اگر درخانه بماند این تصور را ایجاد میکند که ماندن او در منزل بعلت آنست که انتظار کسی را میکشد ، بهمین جهت بحران در محیط خانواده بیشتر بوجود میآید . این اعمال گاهی بدرامهای خونین پایان می یابد که ویران کننده کانون خانواده میباشد .^۷

چند سال قبل در تهران مرد مستی که در مراجعت بمنزل زنش را درخانه نمی یابد مادر زنش را مورد ضرب و ستم قرار میدهد و پس از آنکه زن بمنزل برگشت روی او نفث میریزد و زنده باآتش میکشاند و بیرحمانه بصورت فجیعی بقتل میرساند .

IV - جرم کودکانه :

الکلی بودن پدر یا والدین دو اثر منحوس دیگر نیز دارد :

- ۱ - باعث الکلی شدن کودکانه میشود .
- ۲ - باعث فرار آنها از خانه پدری

میگردد که بدنبال این فرار ، آلوده شدنشان بجرائم گوناگون نیز تقریباً حتمی است . پدر و مادران الکلی بعلت مشغولیت ذهنی خود و اعتیاد خانمان براندازی که بان دچارند بکلی تعلیم و تربیت فرزندان را فراموش میکنند و مراقبتی را که باید از کودکانه خود بعمل آورند بدست نسیان و تسامح می سپارند . نتیجتاً کودکانه که از هر جهت آمادگی تقلید را دارند چه بسا از آنچه که مشاهده نمایند تقلید بعمل آورند و کم کم چه در داخل منزل و حتی بوسیله والدین و چه در خارج از منزل بوسیله دوستان و اطرافیان بسوی الکلی روی آورند و بنوشیدن آن بپردازند .

کودکانی که در اثر بی توجهی والدین الکلی ، باشایدن این آفت جرم زاپرداخته و مرتکب جرائمی چون دزدی و حتی قتل شده اند کم نیستند و از آن مثالهایی از ایران در دست است .

از طرف دیگر محیط خانوادگی که در آن بجای آرامش و سکون و صلح و صفا، منازعه و مشاجره وزد و خورد حکومت کند شدیداً مورد نفرت کودک میباشد ، کودک کی که بطور مداوم شاهد ناراحتی اعصاب پدر و مادر و خشونت و پرخاش آنانست و پایان کوچکترین بحث آنان را دعوا و کتک کاری می بیند دیگر میل نمیکند که در چنین محیط پراشوب و ناراحت کننده ای بزندگی خود ادامه دهد و بازهم ناظر ناراحتیهای گوناگونی که روزانه رخ میدهد باشد ، بهمین جهت گاهی بدون آنکه بیندیشد خانه و کاشانه را رها میکند و برای نجات خود از رنج مداوم فرار اختیار مینماید که منجر به ولگردی و انحراف و بالاخره دزدی و سایر جرائم میشود .

ادامه دارد